

Programma van maatregelen: Ternat – Donkerstraat 63

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Gemotiveerd advies

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek (projectcode 2016G39) blijkt verder archeologisch vooronderzoek nodig, omdat voldoende informatie gegenereerd is om een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen. Momenteel is verder archeologisch vooronderzoek niet mogelijk, omdat de initiatiefnemer nog geen eigenaar is van het terrein. De huidige eigenaar geeft geen toestemming om verder archeologisch vooronderzoek uit te voeren.

Het uitgevoerde bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied zich op een landschappelijk gunstige locatie bevindt. Op basis daarvan, in combinatie met gekende archeologische waarden in de ruimere omgeving, kunnen archeologische vondsten en archeologische sporen op het terrein verwacht worden uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd en de middeleeuwen.

Historische kaarten tonen in de nieuwe en nieuwste tijd voor het terrein een gebruik aan als akkerland. Dit veranderde na de aanleg van de E40, waarna industriebouw verschijnt op het terrein. Vandaag de dag is het terrein nog steeds ingenomen door industriebouw en is het verder grotendeels verhard. Belangrijk is ook de vaststelling van bodemverontreiniging binnen het onderzoeksgebied.

Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

Administratieve gegevens

Naam en adres initiatiefnemer: MG Real Estate nv, Esplanade Oscar van de Voorde 1, 9000 GENT

Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

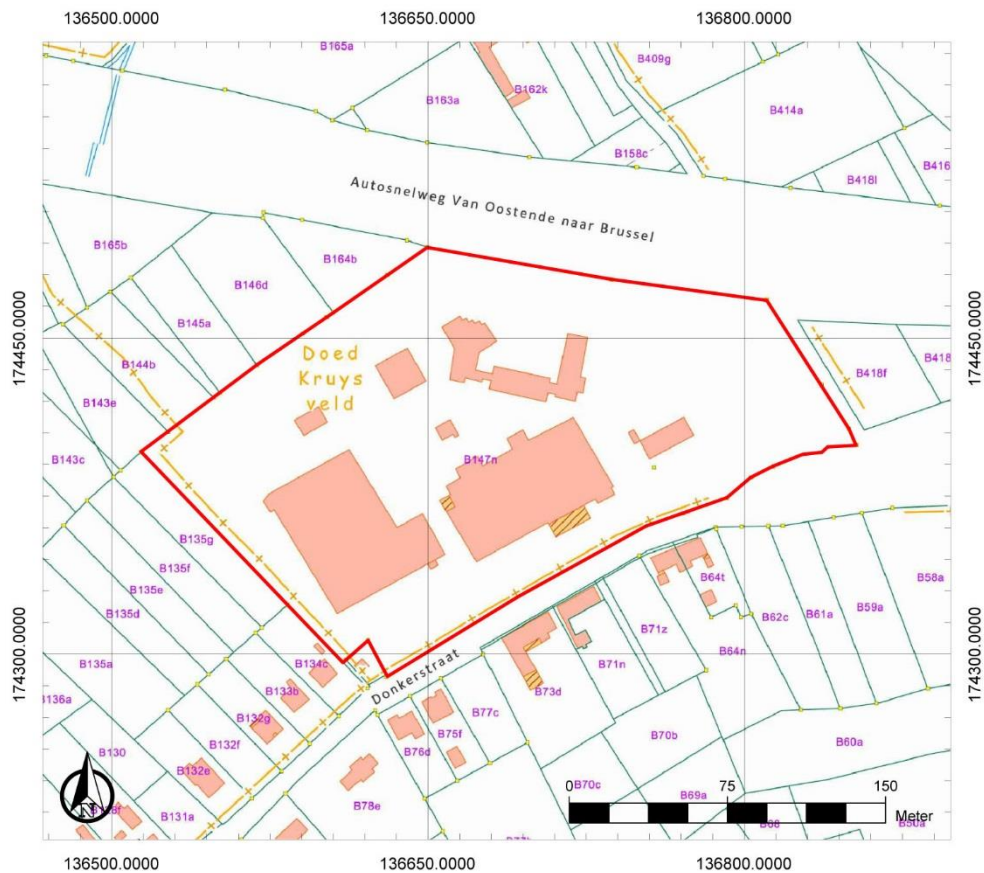
Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): Vlaams Brabant, Ternat, Ternat, Donkerstraat 63, Doed Kruysveld

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 136514, 174396
- 136658, 174493
- 136856, 174400
- 136632, 174287

Kadastrale percelen: Ternat, afdeling 1, sectie B, nummer 147n

Kadastraal plan:

Figuur 1: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem (http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE)

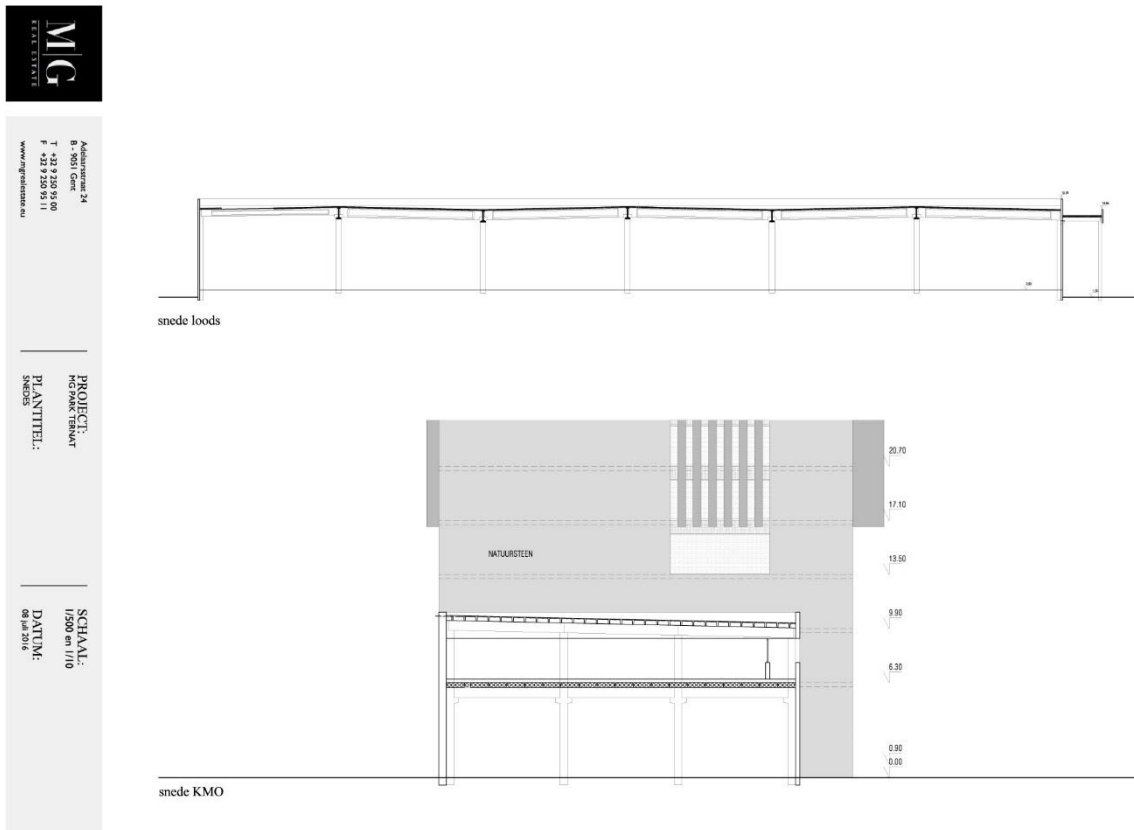
Aanleiding van het vooronderzoek

Op het terrein wordt een industriebouw voorzien. Deze omvat een kantoorachtigen, 17 bedrijfsunits en een warehouse. Deze zullen op palen gefundeerd worden. De zones errond worden verhard. In het westen blijft een bestaande groenzone en bufferzone behouden. Hier worden geen werken gepland. In het noorden van het terrein wordt een nieuwe groenzone en bufferzone aangelegd.

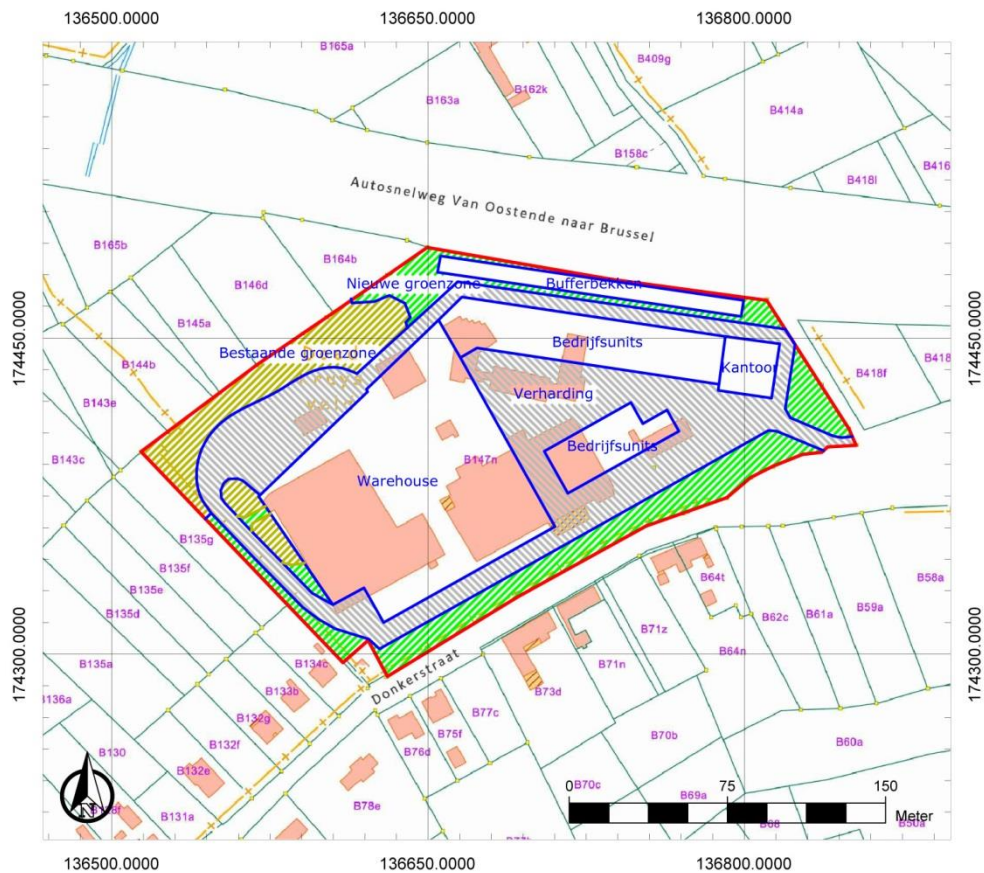
Voor aanvang van de bouwwerken wordt de bestaande bebouwing eerst gesloopt en de bestaande verharding verwijderd. Over het grootste deel van het onderzoeksgebied worden bodemingrepen gepland die het bodemarchief zullen verstoren. De omvang van de te behouden groenzone is zo beperkt dat ook deze zone wellicht geroerd zal worden door bijvoorbeeld werfverkeer of stockage van bouwmaterialen. Daarom dient het volledige terrein als bedreigd beschouwd te worden.

Figuur 2: Ontwerpplan (MG Real Estate)

Figuur 3: Doorsnedetekening ontworpen toestand (MG Real Estate)

Figuur 4: Ontworpen toestand weergegeven op kadasterplan met huidige bebouwing

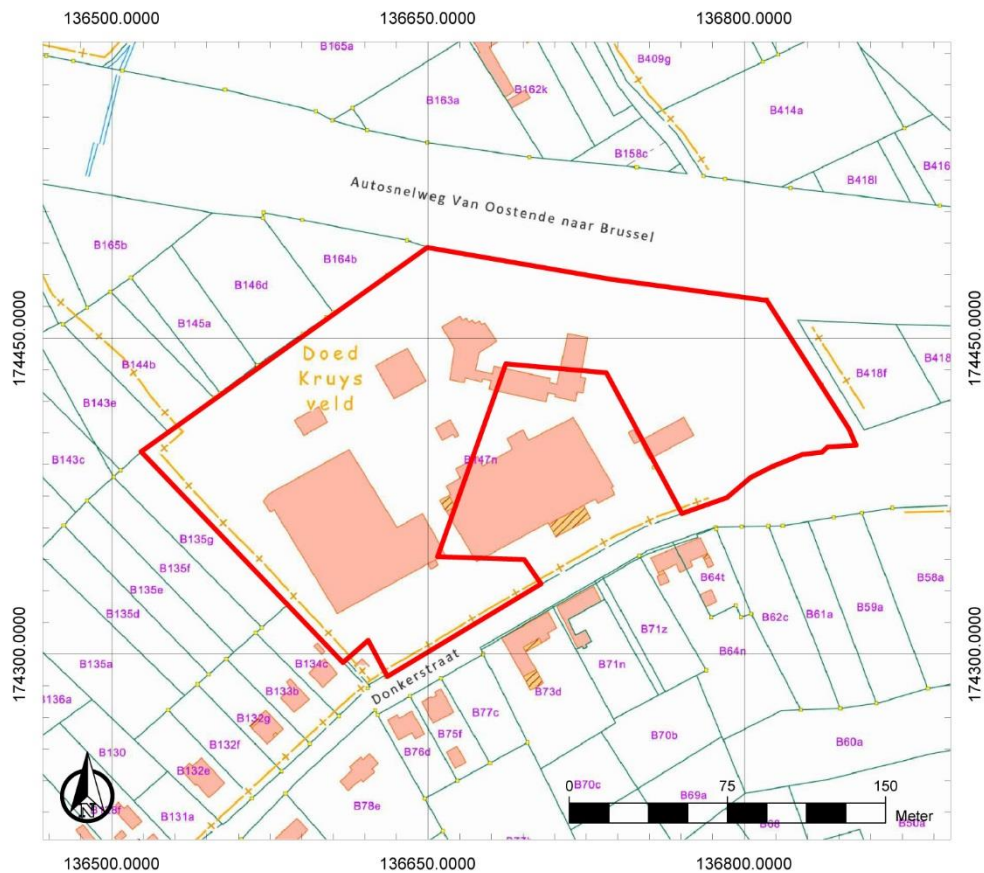
Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Op basis van de geraadpleegde bronnen kunnen binnen het onderzoeksgebied archeologische sporen en archeologische vondsten verwacht worden uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd en de middeleeuwen.

Landschappelijk gezien is het terrein op een gunstige locatie gelegen, aan de voet van een verhevenheid tussen de Nieuwe Molenbeek en de Steenvoordbeek. Het grootste deel van het onderzoeksgebied bestaat uit een matig droge zandleembodem. In het uiterste westen is dat een matig droge tot matig natte zandleembodem. Er is echter ook een zone die aangeduid wordt als sterk vergraven gronden. De aanleiding van deze aanduiding is niet duidelijk.

Verder kan opgemerkt worden dat ook in de tertiaire ondergrond van het terrein enige variatie aanwezig is. Het grootste deel van het terrein wordt gekenmerkt door de Formatie van Tielt. Naar het westen toe gaat dit over in het Lid van Aalbeke en in het uiterste westen in het lid van Moen. Op basis van de beschikbare historische kaarten kan gesteld worden dat het terrein reeds lang in gebruik is als akkerland. In het zuidoosten van het terrein is reeds in de 18de eeuw bebouwing te zien. Deze bebouwing is na 1971 gesloopt. Vanaf de aanleg van de E40 veranderde het gebruik van het onderzoeksgebied in industrieterrein.

Figuur 6: Afbakening onderzoekszone voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doelstelling van een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem voorgesteld is uitspraken te kunnen doen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site en over het potentieel op kennisvermeerdering.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?
- Zijn er nog intacte bodems aanwezig?
- In hoeverre is de oorspronkelijke bodem (sub)recent verstoord?
- Zijn archeologische sporen aanwezig binnen het onderzoeksgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in de ruimte en in de tijd?
- Wat is de aard en de datering van de aanwezige archeologische sporen?
- Is verder archeologisch onderzoek nodig?

Onderzoeksmethode

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria:

1° is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein?

2° is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein (levert het iets op)?

3° is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?

4° is het NOODZAKELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Eerst wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuin	Motivering
Landschappelijk booronderzoek	Nee	Het is niet nuttig deze onderzoeksmethode toe te passen. Omwille van de aanwezige bebouwing en verharding vandaag de dag, maar ook in het verleden, wordt verwacht dat de bodemopbouw geheel of gedeeltelijk aangetast is. Om de verstoringsgraad goed in te kunnen schatten, evenals de bewaringstoestand van eventueel aanwezige archeologische resten, is een onderzoeksmethode aangewezen die een beter ruimtelijk inzicht biedt, om hierover uitspraken te kunnen doen.
Landschappelijke profielputten	Nee	Zie motivering landschappelijk booronderzoek.
Geofysisch onderzoek	Nee	Het is niet nuttig deze methode toe te passen. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren.
Veldkartering	Nee	Het is niet mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein, omdat het terrein in gebruik is als tuinen.

Vervolgens wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek met ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuin	Motivering
Verkendend archeologisch booronderzoek	Nee	Het is niet nuttig deze onderzoeksmethode toe te passen. Omwille van de aanwezige bebouwing en verharding vandaag de dag, maar ook in het verleden, wordt verwacht dat de bodemopbouw geheel of gedeeltelijk aangetast is. Om de verstoringsgraad goed in te kunnen schatten, evenals de bewaringstoestand van eventueel aanwezige archeologische resten, is een onderzoeksmethode aangewezen die een beter ruimtelijk inzicht biedt, om hierover uitspraken te kunnen doen.
Waarderend archeologisch booronderzoek	Nee	
Proefputten in functie van steentijd artefactensites	Nee	
Proefsleuven en/of proefputten	Ja	Het is mogelijk deze methode toe te passen op het terrein, van zodra het onderzoeksgebied eigendom is van de opdrachtgever. Een onderzoek door middel van proefsleuven laat toe inzicht te krijgen in de verstoringsgraad van het bodemarchief en de bewaringstoestand van de aanwezige archeologische resten.

De onderzoekszone beslaat een oppervlakte van ca. 3,11 ha, zoals die afgebakend is op basis van het tot nog toe uitgevoerde onderzoek (Figuur 6). Voor aanvang van het proefsleuvenonderzoek kunnen de aanwezige gebouwen gesloopt worden tot op maaiveldniveau. De vloerplaat van het gelijkvloers mag verwijderd worden, evenals aanwezige verhardingen. Funderingen mogen nog niet uitgebroken worden.

De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen die opgesteld worden naar aanleiding van elk assessment beantwoord zijn.

Onderzoekstechnieken

De geplande bodemingrepen hebben een gemiddelde diepte van 50 tot 80 cm. Daarom wordt tijdens het proefsleuvenonderzoek het bodemarchief onderzocht tot op een diepte van 1,30 m (80 cm + bufferzone van 50 cm) of totdat alle aardkundige eenheden onderzocht zijn waarin archeologische sites in primaire positie kunnen voorkomen, die relevant zijn voor de vraagstellingen van het onderzoek.

